

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Павлів Оксани Володимирівни

**на тему «Удосконалення публічного управління у сфері
земельних відносин в контексті розвитку територіальних
громад», подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 «Публічне управління та
адміністрування»**

(галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»)

Актуальність теми дослідження. Земельні ресурси відіграють фундаментальну роль у формуванні соціально-економічного потенціалу громад, виступаючи не лише матеріальною, а й стратегічною основою їхнього розвитку. У контексті децентралізаційної реформи та передачі земель у комунальну власність значно зросла відповідальність місцевого самоврядування за ефективне управління цією сферою. Такий перехід супроводжується потребою переосмислення існуючих підходів до регулювання земельних відносин, удосконалення нормативно-правової бази, інституційної спроможності та механізмів публічного контролю. Водночас проблема не обмежується лише юридичним або організаційним рівнем – вона охоплює ширший спектр викликів, пов'язаних із забезпеченням прозорості, запобіганням корупції, збалансованим використанням ресурсів та досягненням цілей сталого розвитку.

Актуальність теми дослідження зумовлена не лише необхідністю удосконалення механізмів публічного управління земельними ресурсами в умовах децентралізації, а й ширшим спектром викликів, що постають перед системою місцевого самоврядування. Сучасний етап розвитку земельних відносин в Україні характеризується підвищеним суспільним запитом на прозорість функціонування ринку землі, протидію корупційним ризикам, а

також забезпечення справедливого балансу інтересів громади, держави та приватного сектору.

Управління земельними ресурсами є однією з ключових передумов формування фінансово спроможних громад, адже ефективне використання земельного потенціалу напряду впливає на наповнення місцевих бюджетів, залучення інвестицій, розвиток підприємництва та інфраструктури. Більше того, ця сфера тісно пов'язана з питаннями екологічної безпеки, соціальної справедливості та сталого просторового розвитку, тому удосконалення управлінських процесів у галузі земельних відносин є не лише технічним чи організаційним завданням, а стратегічним напрямом реформ, що мають довготривалі наслідки для добробуту громад.

На цьому тлі надзвичайно важливим є формування цілісної, скоординованої та ефективної системи просторового планування, яка має інтегрувати земельну політику в загальну стратегію розвитку територіальної громади, що передбачає не лише наявність відповідної нормативно-правової бази, а й високий рівень професійної підготовки кадрів, цифровізацію процедур, відкритість даних та залучення громадськості до прийняття рішень.

Разом з тим, аналіз наукових підходів до управління земельними ресурсами свідчить про існування істотних прогалин, особливо в аспектах практичного застосування. Досі бракує міждисциплінарних досліджень, що комплексно поєднують правові, адміністративні та управлінські аспекти формування ефективної земельної політики, саме тому потреба у нових науково-обґрунтованих рішеннях, адаптованих до умов української децентралізації, є надзвичайно нагальною.

Дисертаційна робота О.Павлів виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри публічного врядування Національного університету «Львівська політехніка» на тему: «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повоєнного відновлення України» (державний реєстраційний № 0124U000016), у якій авторка досліджувала публічне управління земельними відносинами в контексті розвитку територіальних громад.

Теоретичне значення дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота Павлів Оксани Володимирівни складається з анотації, вступу, трьох розділів основної частини, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 250 сторінок, зокрема 217 сторінок основної частини, 8 рисунків, 11 таблиць та 247 найменувань використаних літературних джерел.

Значний обсяг опрацьованих теоретичних джерел, аналіз чинного законодавства України, а також систематизація вітчизняного та міжнародного досвіду з управління земельними ресурсами свідчать про глибину та міждисциплінарний характер дослідження. Узгодженість положень, структурна логіка викладу та практична спрямованість сформульованих рекомендацій підтверджують наукову новизну й достовірність отриманих результатів.

Наукова новизна дослідження полягає у вдосконаленні підходу до аналізу нормативно-правового регулювання земельних відносин. На відміну від традиційного підходу, автором запропоновано комплексний аналіз, який охоплює як земельне законодавство, так і нормативні акти, що регулюють діяльність територіальних громад, це дозволило виявити низку системних прогалин, зокрема: невідповідність процедур набуття земельних ділянок принципам ринковості та публічного інтересу; відсутність правового регулювання створення і функціонування земельних фондів; а також відсутність зобов'язань щодо розробки планів просторового розвитку земель поза межами населених пунктів.

Авторкою розроблено рекомендації з удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин з урахуванням інтересів територіальних громад, зокрема, потрібно виключити норму Земельного кодексу України щодо проведення безоплатної приватизації земельних ділянок необтяжених майном, зобов'язати територіальні громади розробити плани просторового розвитку включно із землями поза межами населених пунктів до 2030 року, розробити державну програму перенесення відомостей з Державного реєстру земель у відомості Державного земельного кадастру.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Структура дисертації є логічно побудованою, узгодженою з метою й завданнями роботи, що дозволяє розглядати її як цілісне та завершене наукове дослідження. Авторка послідовно дотримується норм наукового мовлення й академічної доброчесності, зокрема у викладенні власної позиції з дискусійних аспектів застосування нормативно-правових актів України. Використання термінології та назв законодавчих документів є коректним та відповідним до чинного правового поля.

Постановка проблеми, формулювання мети й завдань, а також визначення об'єкта та предмета дослідження виконані коректно та відповідають встановленим науковим вимогам, що свідчить про належну обґрунтованість обраного напрямку дослідження та його виконання на відповідному науковому рівні.

Послідовне розв'язання поставлених у дослідженні завдань, здійснене на основі авторського аналізу широкого кола джерел, дозволило сформулювати власні науково обґрунтовані, логічно вивірені тези, положення, висновки та практичні рекомендації, які становлять цінність для подальших наукових розвідок і можуть бути враховані у нормотворчій діяльності.

Сформульовані у дисертаційній роботі висновки та рекомендації мають належне теоретичне підґрунтя, базуються на ґрунтовному аналізі наукових джерел і чинного законодавства України.

Результати дисертаційного дослідження опубліковано у 10 наукових працях, серед них 4 статті у наукових фахових видань України з присвоєнням категорії Б, 6 матеріалів тез доповідей на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях. Апробацію наукових досліджень проведено шляхом участі у публічних обговореннях, круглих столах.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні наукові положення дисертаційної роботи доведено до рівня конкретних рекомендацій і розробок, придатних для використання. Зокрема, окремі положення дисертаційної роботи використано в практичній

діяльності: Головного управління Держгеокадастру у Львівській області (довідка впровадження № 31-13-0.90-2837/2-25 від 05.06.2025), Підберезицівської сільської ради Львівського району Львівської області (довідка впровадження № 510 від 04.06.2025), у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка» (довідка впровадження № 67-01-830 від 09.06.2025), Львівського державного університету внутрішніх справ (акт про впровадження № 39 від 05.06.2025).

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.
Дисертаційне дослідження Павлів Оксани Володимирівни в цілому оцінюється позитивно, водночас варто вказати на деякі зауваження, дискусійні положення та висловити пропозиції та побажання:

1. У дисертаційному дослідженні необхідно посилити аналіз кореневих причин існуючих проблем у сфері публічного управління земельними відносинами, варто глибше розкрити, чому ці проблеми виникають, які фактори (інституційні, правові, економічні, соціальні) їх зумовлюють. Це дозволить більш обґрунтовано сформулювати рекомендації щодо їх усунення;

2. Рекомендується переглянути логіку викладу матеріалу в підрозділі 1.3 та 2.1, які «перекликаються», оскільки в обох випадках проводиться аналіз законодавства. Важливо, щоб кожен розділ та підрозділ органічно впливав з попереднього, забезпечуючи цілісність та послідовність дослідження, слід уникати повторів та надмірної деталізації загальновідомих фактів, зосереджуючись на авторському внеску;

3. Доцільно було б забезпечити чіткість та єдність у використанні термінології, деякі ключові поняття можуть потребувати додаткового визначення або уточнення, щоб уникнути неоднозначності;

4. У підрозділі 3.1 авторкою проведено аналіз трьох груп європейських країн – Західної Європи, Північної Європи та Центрально-Східної Європи, проте не проаналізовано досвід технологічних лідерів у сфері сільського господарства таких як Нідерланди, США чи Ізраїлю;

5. У параграфі 3.3 дисертаційної роботи потребують більш детального аналізу основні інструменти та механізми реалізації ідентифікованих авторкою

напрямів вдосконалення публічного управління у сфері земельних відносин у контексті розвитку територіальних громад.

Втім, висловлені зауваження та пропозиції не знижують наукової цінності дослідження, виконаного на високому рівні та дають підстави для його позитивного оцінювання.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Дисертаційне дослідження О.Павлів на тему «Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку територіальних громад» містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань «Публічне управління та адміністрування», а також свідчать про особистий внесок здобувачки в науку та характеризується єдністю змісту.

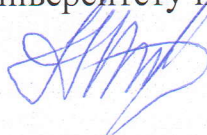
Загальний висновок. З огляду на актуальність, новизну, важливість здобутих автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, практичну цінність сформульованих положень і висновків, вважаємо, що дисертаційна робота Оксани Володимирівни Павлів є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, у якому вирішено актуальне наукове завдання в галузі знань «Публічне управління та адміністрування» щодо розроблення та обґрунтування напрямків удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин України в контексті розвитку територіальних громад.

Таким чином, дисертаційне дослідження на тему «Удосконалення публічного управління у сфері земельних відносин в контексті розвитку територіальних громад» відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019)»,

від 12 січня 2017 року № 40, а його авторка – Павлів Оксана Володимирівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Опонент:

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Чорноморського національного університету імені
Петра Могили

Вікторія АНДРІЯШ

Підпис В.І. Андріяш засвідчує:

Вчений секретар Чорноморського національного університету імені
Петра Могили

Вікторія ЧОРНА